

Dr hab. Anna Zacharko-Siembida  
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie  
Wydział Medycyny Weterynaryjnej  
Katedra Anatomii i Histologii Zwierząt  
ul. Akademicka 12  
20-950 Lublin  
e-mail: [anna.zacharko@up.lublin.pl](mailto:anna.zacharko@up.lublin.pl)

Lublin 18.03.2024

## **Recenzja**

**osiągnięcia naukowego oraz dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego  
dr n. wet. Tomasza Jerzego Szary w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora  
habilitowanego w dziedzinie nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria**

### **Podstawa formalna i prawna opracowania recenzji**

Podstawę przygotowania recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Weterynaria SGGW w Warszawie z dnia 8 stycznia 2024 r. informujące, że w dniu 13 grudnia 2023 r. zostałam powołana w skład komisji postępowania habilitacyjnego dr n. wet. Tomasza Szary w dziedzinie nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria w charakterze recenzenta komisji.

Przesłana mi (po uzupełnieniu w dniu 14.02.2024) dokumentacja jest kompletna i w mojej ocenie spełnia wymogi formalne. Recenzję wykonuję na podstawie zasad określonych w art. 221 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742).

### **Podstawowe informacje o uzyskanych stopniach naukowych i przebiegu pracy zawodowej Kandydata**

Pan dr Tomasz Jerzy Szara tytuł zawodowy lekarza weterynarii uzyskał 4 kwietnia 1990 r. na Wydziale Weterynaryjnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Od 1990 r. do 2000 r. zatrudniony był jako asystent w Katedrze Anatomii Zwierząt, Wydziału Weterynaryjnego, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Stopień doktora n. weterynaryjnych uzyskał 28 września 1999 r. na macierzystym wydziale na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Badanie gęstości tkanki kostnej na przykładzie metapodiów żubra (*Bison bonasus* L.) w rozwoju pozapłodowym”. Promotorem dysertacji był Pan prof. dr hab. Franciszek Kobryńczuk. W 2001 r. zatrudniony został w Katedrze Anatomii i Histologii Zwierząt (2001- 2003), a po restrukturyzacji (2003) w Katedrze Nauk Morfologicznych Wydziału/Instytutu Medycyny Weterynaryjnej, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie na stanowisku adiunkta. Na stanowisku tym

zatrudniony jest do chwili obecnej. W 2008 r. Habilitant odbył studia specjalizacyjne w zakresie Higieny Zwierząt Rzeźnych i Mięsa uzyskując stopień specjalisty. Ponadto w 2010 r. ukończył Studia Podyplomowe w zakresie Ochrony Zdrowia Publicznego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

### **Ocena osiągnięcia naukowego**

Osiągnięciem naukowym Pana dr Tomasza Szary będącym podstawą do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy jest zbiór powiązanych tematycznie artykułów naukowych ujętych pod wspólnym tytułem „Ocena dymorfizmu płciowego wybranych gatunków ptaków za pomocą różnych metod morfometrycznych”

W skład osiągnięcia wchodzi cztery publikacje:

1. Pazvant, G., Ince, N.G., Özkan, E., Gündemir, O., Avanus, K., & Szara, T. (2022). Sex determination based on morphometric measurements in yellow-legged gull (*Larus michahellis*) around Istanbul. *BMC Zoology*, 7 (1), 1-7 (IF = 1.769; MNiSW = 20 pkt)
2. Szara, T., Gündemir, O., Günay, E., Gün, G., Avanus, K., & Pazvant, G. (2022). Sex determination in domestic rock pigeons (*Columbia livia*) using radiographic morphometry. *Acta Zoologica*. 00:1-8 (IF = 1.205; MNiSW = 70 pkt)
3. Szara, T., Duro, S., Gündemir, O., & Demircioğlu, I. (2022). Sex determination in Japanese Quails (*Coturnix japonica*) using geometric morphometrics of the skull. *Animals*, 12(3), 302. (IF = 3; MNiSW = 100 pkt)
4. Szara T., Günay, E., Boz, I., Batmankaya, B., Gencer, H., Gün, G., Vatansever Çelik EC. & Gündemir, O. (2023). Bill Shape Variation in African Penguin (*Spheniscus demersus*) Help Captive in Two Zoos. *Diversity*, 15 (8), 945. (IF = 2,4; MNiSW = 70 pkt)

Wymienione publikacje to oryginalne artykuły naukowe, opublikowane w latach 2022-2023 w czasopismach indeksowanych w bazie „Journal Citation Reports” (JCR). Całkowita wartość „wskaźnika oddziaływania” Impact Factor (IF) prac wchodzących w skład osiągnięcia naukowego wynosi 8,374, przy czym wartość IF poszczególnych prac mieściła się w zakresie od 1,205 do 3. Stosując kryteria oceny parametrycznej, zgodnie z „Listą czasopism punktowanych” Ministerstwa Edukacji i Nauki, obowiązującą w roku wydania poszczególnych prac, całkowita wartość publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe Habilitanta wynosi 260 punktów.

Wszystkie prace wchodzące w skład przedstawionego dzieła naukowego mają charakter wieloautorski. Należy przy tym podkreślić, że w przypadku trzech artykułów Habilitant był pierwszym autorem, natomiast we wszystkich pracach był autorem korespondencyjnym. Stwierdzam zatem, że udział dr Szary w powstaniu prac wchodzących w skład osiągnięcia naukowego był wiodący na każdym etapie pracy i polegał (zgodnie z oświadczeniem Kandydata i pozostałych współautorów) na opracowaniu koncepcji pracy, zebraniu literatury, doborze metod badawczych i obróbce statystycznej wyników, redakcji manuskryptu, odpowiedzi na uwagi recenzentów oraz przygotowaniu ostatecznej wersji artykułu do druku. Habilitant przedstawił stosowne oświadczenia pozostałych współautorów poszczególnych prac, wchodzących w skład osiągnięcia, które potwierdziły Jego istotny udział w powstaniu, a następnie w ich opublikowaniu.

W mojej opinii publikacje wyszczególnione przez Habilitanta jako dzieło naukowe stanowią cykl powiązanych prac o spójnej tematyce. Celem przedstawionego do oceny osiągnięcia naukowego jak zaznaczył w Autoreferacie sam Kandydat była próba określenia

cech budowy ciała ptaków uważanych za monomorficzne, umożliwiających odróżnienie osobników męskich od osobników żeńskich. Każda praca została przeprowadzona na innym modelu badawczym. I tak w pierwszej pracy materiał badawczy stanowiło 60 osobników (żywych i martwych) mewy żółtonogiej *Larus michahellis* (33 samce i 27 samic) zamieszkujących wybrzeża wokół Stanbułu. W drugim artykule analizie poddano zdjęcia rentgenowskie pochodzące od 43 gołębi skalnych *Columba livia* (18 samców i 25 samic). W trzeciej pracy badania przeprowadzono na 39 czaszkach przepiórki japońskiej *Coturnix japonica* (18 samicach i 21 samcach). W tym przypadku przed pozyskaniem materiału badawczego ptaki poddano ubojowi. W pracy czwartej badaniem objęto 52 dorosłe pingwiny (32 samice i 22 samce), zwierzęta pochodziły z dwóch ogrodów zoologicznych zlokalizowanych na terenie Turcji.

We wszystkich czterech pracach na wstępie oceniono płeć ptaków. W przypadku żywych zwierząt płeć oznaczano na podstawie analizy DNA izolowanego z krwi bądź dutki pióra ptaka. Określenie płci u ptaków martwych dokonywano podczas badania sekcijnego.

W publikacji (1) wykonano pomiary morfometryczne głowy, dzioba oraz skrzydła mewy żółtonogiej. Otrzymane wyniki poddano analizie statystycznej, dzięki której Habilitant wykazał, iż długość głowy i wysokość dzioba są cechami najsilniej różnicującymi płeć u tego gatunku ptaka.

Celem pracy (2) było znalezienie różnic pomiędzy samcami i samicami gołębi skalnych na podstawie pomiarów kości wykonanych na zdjęciach rentgenowskich. W tym celu dokonano pomiarów czaszki, dzioba oraz kości poszczególnych odcinków kończyny piersiowej i miednicznej. W przypadku tej pracy cechą najbardziej różnicującą płeć okazała się szerokość kości ramiennej.

W pracy (3) sprawdzano czy możliwe jest wychwycenie różnic w kształcie czaszki pomiędzy samicami i samcami przepiórki japońskiej za pomocą morfometrii geometrycznej. Po przeprowadzeniu analizy statystycznej otrzymanych wyników wykazano, m. in. iż czaszka samic jest szersza w części donosowej, oczodoły są głębsze u samców, a otwór wielki jest węższy u samic.

Praca (4) miała na celu zbadanie zmienności kształtu dzioba pingwinów afrykańskich pochodzących z dwóch ogrodów zoologicznych zlokalizowanych w różnych częściach Turcji i ustalenie w jakim stopniu na kształt ten ma wpływ płeć ptaka a w jakim czynniki środowiskowe i żywieniowe. U każdego z ptaków wykonano zdjęcia dzioba w projekcji grzbietowej i bocznej, po czym naniesiono punkty orientacyjne. Analiza statystyczna wykazała, iż w projekcji grzbietowej nie było różnic między płciami. W projekcji bocznej różnice były istotne i dotyczyły wysokości poszczególnych części dzioba. Górna jego część była wyższa u samic a dolna u samców. Należy podkreślić, że w pracy tej przede wszystkim wykazano że czynnikiem najbardziej różnicującym nie była płeć lecz miejsce, z którego pochodziły ptaki.

W mojej ocenie sama koncepcja jak i metody badawcze użyte w pracach wchodzących w skład osiągnięcia naukowego Habilitanta są interesujące i mogą w przyszłości znaleźć zastosowanie w badaniach na rodzimych, monomorficznych gatunkach ptaków.

#### **Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych Kandydata**

W związku z tym, że autoreferat został sporządzony przez dr Szarę w sposób minimalistyczny w swojej ocenie pozostałego dorobku naukowego Habilitanta skupię się jedynie na analizie danych zawartych w dokumencie przygotowanym przez Bibliotekę SGGW w Warszawie.

Po weryfikacji przedstawionego do oceny dokumentu, stwierdzam, że wartość opublikowanego dorobku naukowego dr Tomasza Szary wzrosła pod względem ilościowym, jak i jakościowym po uzyskaniu stopnia doktora. Całkowity dorobek publikacyjny Habilitanta na dzień 29.09.2023 r. obejmuje 48 oryginalnych prac naukowych (45 po wykluczeniu publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego). Habilitant jest również współautorem 6 monografii oraz 9 rozdziałów w monografiach. Łączna punktacja MNiSW dorobku naukowego Kandydata, zgodnie z rokiem opublikowania wynosi 1403 punkty a sumaryczny IF 35,095 (bez publikacji wchodzących w zakres osiągnięcia). Według bazy Web of Science publikacje Habilitanta cytowano 54 razy, bazy Scopus 64 razy (bez autocytowań), a ich indeks Hirscha wynosi 5 (Web of Science), 6 (Scopus). Pewien niedosyt budzi fakt, iż nie licząc prac będących podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego w zaledwie 4 Kandydat był pierwszym autorem. Wyniki prowadzonych przez doktora badań prezentowane były na 43 polskich i zagranicznych konferencjach i sympozjach naukowych. W mojej opinii ten rodzaj działalności naukowej pozwala naukowcom poznawać nowe kierunki i metody badawcze a przede wszystkim nawiązywać nowe kontakty z innymi badaczami, z czego niewątpliwie skorzystał Habilitant zawiązując współpracę naukową z kilkoma krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi.

### **Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej**

Przed uzyskaniem stopnia doktora Habilitant odbył trzymiesięczny staż w zakresie densytometrii układu kostnego w Pracowni Densytometrii Kliniki Chorób Wewnętrznych i Chorób Metabolicznych Kości Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Efektem odbytego stażu było wykonanie części doświadczalnej badań, które stanowiły podstawę jego rozprawy doktorskiej. Po uzyskaniu stopnia doktora rozpoczął współpracę z Instytutem Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w zakresie morfologii czaszki żubra. Wynikiem tej współpracy było opublikowanie czterech prac naukowych. W latach 2010 – 2012 był wykonawcą w projekcie badawczym KBN N308 563339, "Badania in vitro nad wykorzystaniem stabilizatora zewnętrznego własnej konstrukcji w leczeniu złamań trzonu kości śródreżca III u koni". Projekt był realizowany we współpracy z naukowcami z Politechniki Warszawskiej i Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Wyniki projektu zostały opublikowane w postaci trzech artykułów naukowych. W 2015 roku odbył miesięczny staż w Katedrze Anatomii Zwierząt Narodowego Uniwersytetu Przyrodniczego i Ochrony Środowiska (NUBiP) w Kijowie. W ramach współpracy m. in. z tą uczelnią powstała wieloautorska publikacja, w której był autorem korespondencyjnym. Ponadto podjął współpracę z prof. Sokolem Duro z Uniwersytetu Rolniczego w Tiranie w zakresie morfologii żółwia greckiego, efektem czego było opublikowanie dwóch prac. Podjął również współpracę z prof. Ozanem Gundemirem z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Stambule, wynikiem której było opublikowanie szeregu prac, dotyczących różnych aspektów morfometrii ssaków, w tym morfometrii geometrycznej. W większości opublikowanych artykułów w ramach tej współpracy był autorem korespondencyjnym.

W mojej ocenie Habilitant wykazał się dużym zaangażowaniem w nawiązaniu kontaktów naukowych z innymi ośrodkami badawczymi krajowymi i zagranicznymi. Wynikiem tej współpracy było opublikowanie szeregu artykułów naukowych.

### **Ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego**

Pan doktor Tomasz Szara jest osobą mocno zaangażowaną w działalność dydaktyczną i organizacyjną macierzystej jednostki. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z przedmiotów Anatomia 1 i 2 oraz Anatomia Porównawcza dla studentów kierunku weterynaria. Od

początku uruchomienia studiów anglojęzycznych na kierunku weterynaria w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego prowadzi wykłady i ćwiczenia z przedmiotu Animal Anatomy 1. Do 2022 roku wykonywał również te obowiązki na module Animal Anatomy 2. Jest także osobą odpowiedzialną za prowadzenie przedmiotu Anatomia Zwierząt dla kierunku biotechnologia w języku polskim i angielskim. Prowadził również zajęcia ze studentami wymiany międzynarodowej programu Erasmus plus. Na podkreślenie zasługuje fakt iż Habilitant odbył 7 wyjazdów do uczelni zagranicznych w ramach akcji Staff Mobility programu Erasmus plus, prowadząc zajęcia w języku angielskim. Pan doktor wykazuje się również dużymi osiągnięciami na polu organizacyjnym (pozwolę sobie na wymianę kilku). W latach 1992-2002 pełnił funkcję sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Od 2019 roku jest członkiem Rady Dyscypliny Weterynaria SGGW. W latach 2002-2005 był członkiem Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadr Naukowych i Dydaktycznych. Od 2016 do chwili obecnej jest członkiem Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania. Od 2018 roku do chwili obecnej pełni funkcję Społecznego Wydziałowego Inspektora Pracy. Był również redaktorem gościnnym specjalnego wydania "Animal Geometric Morphometrics Concepts, Methods, and Applications" w czasopiśmie Animals. Ponad to Kandydat bierze udział w popularyzacji nauki, przygotowując warsztaty na Warszawskie Festiwale Nauki oraz w ramach Dni SGGW upowszechnia wiedzę na temat roli Uczelni, Wydziału i Katedry w restytucji żubra.

### **Wniosek końcowy**

W mojej opinii, osiągnięcie naukowe jak i pozostała część dorobku badawczego, aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni i instytucji naukowej, w tym zagranicznej oraz dorobek dydaktyczny i organizacyjny Pana Doktora Tomasza Szary odpowiada wymogom stawianym kandydatom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego określonym w artykule 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.). Na tej podstawie składam wniosek do Rady Dyscypliny Weterynaria Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie o nadanie Panu dr Tomaszowi Jerzemu Szara stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria.

Anne Leber - Siemens

WYDZIAŁ  
WETERYNARYJNEJ  
TOLOGII ZWIERZĄT  
riat  
Kedemicka 12  
60 62

2/2024

**POI FCONY**

OPŁATA POBRANA  
TAXE PERÇUE - POLOGNE  
Umowa z Poczta Polska S.A.  
ID nr 534970/L

**PRIORYTET  
PRIORITAIRE**



DR HAB. JUSTYNA SOKOŁOWSKA

SGGW W WARSZAWIE

INSTYTUT MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ

UL. NOWOURSYNOWSKA 159

BUD. 24 I PISTRO

02-776 WARSZAWA

R

(00)459007734454648660

(00)459007734454648660

(00)459007734454648660

Poczta Polska

Opłata pobrana \_\_\_\_\_ zł \_\_\_\_\_ gr

2023

16N1

KANCELARIA GŁÓWNA SGGW  
2024 -04- 10

